

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات درمانی اصفهان

دانشکده علوم توانبخشی

پایان نامه جهت اخذ مدرک کارشناسی گفتاردرمانی

عنوان

بررسی مقیاس‌های معناشناختی (تنوع واژگانی - روابط معنایی) در گفتار خودانگیخته‌ی

کودکان ۴۲ تا ۵۴ ماهه طبیعی فارسی زبان

استاد راهنما:

سرکار خانم کیانفر

محققین بر اساس حروف الفبا:

فهیمة آقامحمدی

مأده گل افشان

نگار نصر

تیر ماه ۹۳

صفحه	عنوان
	چکیده
	فصل اول: کلیات
۱	۱-۱ مقدمه
۲	۱-۲ ضرورت اجرا
۳	۱-۳ اهمیت تحلیل نمونه ی زبانی
۴	۱-۳-۱ مزایای تحلیل نمونه ی زبانی نسبت به ارزیابی رسمی
۵	۱-۳-۲ هدف از تحلیل نمونه ی زبانی
۶	۱-۴ معیارهای ارزیابی معناشناسی در تحلیل نمونه ی زبانی
۶	۱-۴-۱ نسبت نوع به تعداد کلمه ی گفته شده
۸	۱-۴-۲ تعداد کل کلمات بیان شده
۹	۱-۴-۳ تعداد واژه های متنوع
۹	۱-۵ انواع نمونه های زبانی
۱۰	۱-۵-۱ گفتار محاوره
۱۰	۱-۵-۲ بازی آزاد
۱۱	۱-۵-۳ تعریف داستان
۱۱	۱-۶ روابط معنایی

۱-۷ پیشینه‌ی مطالعاتی ۱۸

۱-۷-۱ بررسی‌های داخل کشور ۱۸

۱-۷-۲ بررسی‌های خارج از کشور ۱۸

۱-۸ تعریف واژگان ۱۹

فصل دوم: اهداف و فرضیات

۲-۱ هدف کلی ۲۲

۲-۲ اهداف جزئی ۲۲

۲-۳ اهداف کاربردی ۲۳

۲-۴ سوالات پژوهشی ۲۳

فصل سوم: مواد و روش‌ها

۳-۱ نوع مطالعه ۲۴

۳-۲ جامعه‌ی مطالعه ۲۴

۳-۳ متغیرها ۲۴

۳-۴ معیارهای ورود و خروج از مطالعه ۲۵

۳-۴-۱ معیارهای ورود ۲۵

۳-۴-۲ معیارهای خروج ۲۵

۳-۵ حجم نمونه و روش نمونه‌گیری ۲۵

۳-۶ روش جمع‌آوری داده ۲۵

۳-۷ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها ۲۶

۳-۸ ابزارهای پژوهش ۲۶

فصل چهارم: یافته‌ها

۴-۱ مقدمه ۲۷

۴-۲ یافته‌های مربوط به تعداد واژه‌های متنوع در گفتار خودانگیخته ی کودکان طبیعی فارسی

زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۲۷

۴-۳ یافته‌های مربوط به بسامد وقوع انواع روابط معنایی عبارات دو کلمه ای در گفتار

خودانگیخته ی کودکان طبیعی فارسی زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۲۸

۴-۴ یافته‌های مربوط به بسامد وقوع انواع روابط معنایی عبارات سه کلمه ای در گفتار

خودانگیخته ی کودکان طبیعی فارسی زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۳۰

فصل پنجم: بحث و نتیجه گیری

۵-۱ مقدمه ۳۳

۵-۲ بحث و نتیجه‌گیری ۳۳

۵-۳ پیشنهادات ۳۵

پیوست ۱: فرم ثبت مقادیر NDW ۳۶

پیوست دو: فرم ثبت و شمارش روابط معنایی عبارات دو کلمه‌ای ۳۷

پیوست سه: فرم ثبت و شمارش روابط معنایی عبارات سه کلمه‌ای ۳۸

پیوست ۴: روابط معنایی عبارات سه کلمه ای ۳۹

پیوست ۵: روابط معنایی عبارت دو کلمه ای ۴۰

واژه نامه ۴۱

فهرست منابع ۴۴

فهرست جداول

- جدول ۱-۱: روابط معنایی رایج ۱۴
- جدول ۱-۲: دسته بندی روابط معنایی براون ۱۵
- جدول ۱-۳: دسته بندی یکپارچه شده ی روابط معنایی عبارت دو کلمه ای ۱۶
- جدول ۱-۴: دسته بندی یکپارچه شده ی روابط معنایی عبارت سه کلمه ای ۱۷
- جدول ۴-۱: یافته های مربوط به تعداد واژه های متنوع و تعداد کل کلمات در گفتار خودانگیخته ی
کودکان طبیعی فارسی زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۲۸
- جدول ۴-۲: یافته های مربوط به بسامد وقوع انواع روابط معنایی عبارت دو کلمه ای در گفتار
خودانگیخته ی کودکان طبیعی فارسی زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۲۸
- جدول ۴-۳: یافته های مربوط به بسامد وقوع انواع روابط معنایی عبارت سه کلمه ای در گفتار
خودانگیخته ی کودکان طبیعی فارسی زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۳۱
- جدول ۱-۵: مقادیر هنجار تعداد واژه های متنوع برای انگلیسی زبانان ۳۴

فهرست نمودارها

نمودار ۴-۱: یافته‌های مربوط به بسامد وقوع انواع روابط معنایی عبارات دو کلمه ای در

گفتار خودانگیخته‌ی کودکان طبیعی فارسی زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۳۰

نمودار ۴-۲: یافته‌های مربوط به بسامد وقوع انواع روابط معنایی عبارات دو کلمه ای در

گفتار خودانگیخته‌ی کودکان طبیعی فارسی زبان ۴۲ - ۵۴ ماهه ۳۲

چکیده

بررسی مقیاس‌های معناشناختی (تنوع واژگانی- روابط معنایی) در گفتار خودانگیخته‌ی کودکان ۴۲ تا ۵۴ ماهه طبیعی فارسی زبان

مقدمه:

تحلیل نمونه زبانی، روشی مفید برای سنجش مهارت زبانی کودکان است. تعداد واژه‌های متنوع، یکی از معیارهای رایج تحلیل نمونه‌های زبانی و معیاری برای سنجش پیچیدگی زبانی و تنوع واژگانی در نمونه‌های زبانی است و برای تشخیص افتراقی اختلالات زبانی از عملکرد طبیعی کاربرد دارد. زمانی که کودکان شروع به ترکیب دو واژه در جملات می‌کنند، این ترکیبات معنای جدیدی ایجاد می‌کنند که با معنای تک تک واژه‌های آن به تنهایی متفاوت است. این توانایی در ترکیب نحوی کلمات برای تولید روابط معنایی جدید، یکی از نشانه‌های پیشرفت رشد طبیعی کودکان است. با توجه به این که هنوز اطلاعات کاملی از این شاخص‌ها درباره کودکان فارسی زبان در دسترس نیست، تعداد واژه‌های متنوع و روابط معنایی در کودکان فارسی زبان در این مطالعه مورد بررسی قرار گرفته است.

مواد و روش‌ها:

نمونه‌های گفتاری ۵۴ کودک ۴۲ تا ۵۴ ماهه طبیعی فارسی زبان، مورد بررسی قرار گرفت. برای تعیین شاخص تنوع واژگانی، گفته‌ها براساس دستورالعمل نرم افزار سالت نسحه نگاری و کدگذاری شد. تعداد انواع ریشه کلمات و درصد تنوع واژگانی محاسبه شد. تعیین انواع روابط معنایی عبارات دو و سه کلمه‌ای با تعیین و شمارش میزان وقوع هر الگو در گفتار محاسبه شد و نتایج با نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت.

نتیجه گیری:

تعداد واژه‌های متنوع ۱۵۲ و تعداد کل واژه‌ها ۴۹۶ به دست آمد. در انواع روابط معنایی عبارات دو کلمه‌ای، رابطه معنایی معلول-عمل، با میانگین وقوع صفر کمترین و عامل-عمل، بیشترین نوع رابطه معنایی به کار رفته در این بازه سنی است. در عبارات سه کلمه‌ای رابطه معنایی معلول-عمل-مکان با میانگین وقوع صفر، کمترین و رابطه معنایی عامل-معلول-عمل، بیشترین نوع رابطه معنایی به کار رفته در گفتار کودکان این بازه سنی است.

کلید واژه:

تعداد واژه‌های متنوع، روابط معنایی، تحلیل نمونه زبانی، نرم افزار سالت

فهرست منابع

- 1- Watkins R.V, Kelly D, Harbers H, Hollis W. Measuring Children's Lexical Diversity: Differentiating Typical and Impaired Language Learners. *Journal of Speech and Hearing Research* .1995;38: 1349-1355.
- 2- Hewitta L, Hammerb C.S, Yontc K, Tomb B. Language sampling for kindergarten children with andwithout SLI: mean length of utterance, IPSYN, and NDW. *Journal of Communication Disorders* .2005;38: 197–213.
- 3- Eisenberg S.L, Guo L-Y, Germezia M. How Grammatical Are 3-Year-Olds?. *LANGUAGE, SPEECH, AND HEARING SERVICES IN SCHOOLS*. 2012; 43: 36–52 .
- 4- Kazemi Y. Clinical Assessment of Persian-speaking children with Language Impairment in Iran: Exploring the Potential of Language Sample Measures. PhD thesis Newcastle University.2012.
- 5- Barbara J, Leadholm J, Miller J.F. Language Sample Analysis. The Wisconsin Guide: Wisconsin Department of Public Instruction .1994.
- 6- Kazemi Y et al. Mean Length of Utterance (MLU) in typically-developing 2;6-5;6 year-old Farsi-speaking children in Iran. *J Res Rehabil Sci* .2012; 8(5).
- 7- Heilmann J.J, Miller J.F, Nockerts A. Using language sample databases. *LANGUAGE, SPEECH, AND HEARING SERVICES IN SCHOOLS*. 2010; 41: 84–95.
- 8- soltani L. qaffari S et al. Accessment I speech language pathology.2008.
- 9- Southwood F,Russell A.F,comparison of conversation, free play, and story generation as method of language sample elicitation.*JSLHR*.2004;47:366-376.
- 10- www.mathcs.duq.edu/~packer/Courses/2001

11- Paul R, Language Disorders from infancy through adolescence. Third edition. 2007.

12- Duchan J.F, Erickson J.G, Normal and Retarded Children's Understanding of Semantic Relations in Different Verbal Contexts. Journal of Speech, Language, and Hearing Research . December 1976;19:767-776.

13- Allpsych.com/researchmethods/replication.html

14- www.saltsoftware.com

15- Joan N, Kaderavek. Language Disorders in Children: Fundamental Concepts of Assessment and Intervention. April 24, 2014.